

DOMNĪCA

Droša vide izglītības iestādēs

2024. gada septembrī projekta "BAROMETRS: ģimenes ar bērniem Latvijā" ietvaros Latvijas Bērnu labklājības tīkls organizēja **domnīcu – droša vide izglītības iestādēs**.

Domnīcu tēma balstīta aptaujas "Latvijas ģimeņu barometrs 2024" rezultātos, kā arī "Eiropas bērnu garantijas" tēmās (bērnu pieskatīšana un pirmsskolas izglītība, izglītība skolās, veselības aprūpe, veselīgs uzturs, mājoklis).

Aktivitātes mērķis ir aktualizēt ģimeņu ar bērniem problēmas un piedāvāt iespējamus problēmu risinājumus. Domnīcu norisē iesaistītas ģimenes ar bērniem, kā arī dažādu jomu eksperti, politikas veidotāji, lēmumu pieņēmēji un citas organizācijas (t.sk. NVO), kas strādā ar ģimeņu ar bērniem jomā.

[Aptaujas "Latvijas ģimeņu barometrs 2024" rezultāti](#)

Izaicinājumi	Risinājumi
Šobrīd Latvijā daudzi bērni izglītības iestādēs saskaras ar dažāda veida vardarbību.	<ul style="list-style-type: none">Izglītības iestādēm jāizvirza droša vide kā prioritāte, jo tikai tādā vidē iespējams mācīties un justies droši kā bērnam, tā pieaugušajam. Tā kā skolu vadītāju attieksme te mēdz būt noteicošā, drošas vides prioritizēšana izglītības iestādē jāiekļauj izglītības iestāžu direktoru/vadītāju amatu aprakstos.Vadlīnijās un algoritmos nepieciešams runāt par visiem četriem vardarbības veidiem (t.i. fiziska un emocionāla vardarbība, seksuāla izmantošana un pamešana novārtā) un visiem attiecību līmeņiem (ne vien no bērna pret bērnu vai pieaugušo, bet arī no pieaugušā pret bērnu).Nepieciešams fiksēt un sistemātiski apkopot datus par pāridarījumiem skolas vidē (visos veidos un līmeņos). Nepieciešams precizēt atbildīgos.

- Izglītības iestādēs nepieciešams komandas darbs pie drošas vides veidošanas – gan plānojot preventīvās aktivitātes, gan reaģējot uz konkrētiem gadījumiem. Ļoti būtiski, lai sociālais pedagogs un psihologs sarunās ar bērniem netiktu izmantots kā "bieds".
- Ikvienā iestādē nepieciešamas skaidras drošas vides vadlīnijas par to, kādus riskus mēs pieskatām, ko sistemātiski darām preventijai (izglītošanai) un kāda ir ziņošanas un rīcības shēma pāridarījumu gadījumos. Ļoti būtiski paredzēt, kurā brīdī skola piesaista citas institūcijas – šobrīd tas nereti notiek novēloti. Potenciāli te palīdzēs Bērnu aizsardzības centra algoritms.
- Attiecībā uz preventīvām aktivitātēm nepieciešams sistemātiski izglītēt bērnus arī par kaitīgo vielu ietekmi uz veselību, kā arī par to, kas ir ar likumu aizliegts attiecībā uz dalīšanos ar pornogrāfisku saturu vai bērnu kailfoto un video.
- MK noteikumi šobrīd paredz iespēju uz laiku pārtraukt bērna mācības klātienē skolā, ja bērns apdraudējis citus. Spriežot pēc nodibinājuma "Dardedze" redzeslokā nonākušiem gadījumiem, šis mehānisms praksē šobrīd īsti nestrādā, jo nenotiek efektīva intervence un atbalsta sniegšana – drīzāk bērns un ģimene tiek pakļauti vēl lielākam stresam un iebiedēšanai.
- Šobrīd īsti netiek izmantota iespēja iesaistīt pašus bērnus drošākas vide veidošanā (piemēram, caur pašpārvaldēm). Izglītības iestāžu audzēkņi varētu vislabāk pateikt, kur ir nedrošākās vietas skolā, par ko trūkst informācijas un kas būtu ērtākie veidi, kā ziņot par pāridarījumiem vai riskiem.

Materiāls veidots projekta "Latvijas ģimeņu barometrs 2024" ietvaros ar Sabiedrības integrācijas fonda finansiālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par materiāla saturu atbild biedrība "Latvijas Bērnu labklājības tīkls".